

MASARYKOVA UNIVERZITA UNIVERZITA TŘETÍHO VĚKU

Komenského nám. 2, 602 00 Brno
www.u3v.muni.cz, **mail:** u3v@rect.muni.cz, **tel.:** 549 49 8141
Úřední hodiny: Po, St: 9:00 – 11:00, Út, Čt: 13:00 – 15:00 hod.

Vážení přátelé,

nad rámec základního programu U3V Vám nabízíme krátkodobý kurz:

Bajky a bestiáře: zvířecí tematika v literatuře od antiky po středověk

- Počet účastníků:** maximálně 50 osob
Lektor: Mgr. Lenka Svobodová, Ph.D.
Termín: **30. 10. – 11. 12. 2014**, vždy ve čtvrtek **14:30 – 16:00 hod.**
(30.10., 6.11., 13.11., 20.11., 27.11., 4.12., 11.12.)
Místo konání: bývalá Lékařská fakulta MU, Komenského nám. 2, Malá posluchárna, dveře č. 166
(1. patro, přístup po hlavním schodišti proti vstupním dveřím do budovy)
Cena: **400,- Kč**
350,- Kč (cena pro posluchače U3V na MU)

Anotace kurzu:

Příběhy o zvířatech prostupují lidským společenstvím napříč věky i kontinenty. Již v nejstarších písemných památkách se setkáváme s vyprávěními, která přisuzují zvířatům lidské vlastnosti, a tak apelují na morálku lidského světa.

Cílem kurzu je představit tradiční žánry, které pracují se zvířecí alegorií. Jsou to především bajky, které urazily dlouhou cestu od revoltujícího Ezopa až po dnešní slabikáře, dále středověké bestiáře, bohatě ilustrované encyklopedie, jež spojovaly vlastnosti zvířat s křesťanskou naukou. Seznámíme se také s věhlasnými učenými antiky a středověku, kteří se ve svých spisech věnovali zoologii (Plinius St., Isidor ze Sevilly, Tomáš z Cantimpré) a v závěrečných hodinách si představíme středověké sbírky exempel, tedy naučných příběhů, které se objevují i v českém prostředí doby Karla IV. a jsou spojovány se jménem mistra Bartoloměje z Chlumce řečeného Klaret.

Součástí kurzu bude vedle přednášení také společná četba krátkých ukázek dobových textů (v českém překladu) a následná diskuze nad nimi.

Zájemci se mohou přihlásit **osobně** v kanceláři Univerzity třetího věku MU (Komenského nám. 2, 2. patro), případně **telefonicky** (kontakty uvedeny v hlavičce nabídky) nebo prostřednictvím **elektronického formuláře** umístěného na www.u3v.muni.cz

Kurzovné je nutno uhradit **v hotovosti minimálně týden před zahájením kurzu.**

Ing. Bc. Barbora Hašková, v. r.
manažer pro koordinaci ČŽV

Mgr. Lenka Svobodová, Ph.D.
odborný garant kurzu

PŘIHLÁŠKA

Bajky a bestiáře - podzim 2014

Jméno, příjmení, titul:	Datum a místo narození:
Ulice, místo, PSČ:	Telefon, e-mail:
Dosažené vzdělání: ☐ středoškolské ☐ vysokoškolské	Datum a podpis:

Osnova kurzu:

1. Bajka (30. 10. 2014)

Úvodní hodina bude věnována fenoménu bajky, jejímu vzniku, obsahu, postavám a formě. Přiblížíme si nejen antickou literární tradici tohoto žánru, ale také změnu funkce bajky ve středověku.

2. Zvíře v antické literatuře (6. 11. 2014)

Cílem bude seznámit posluchače s rozličnými funkcemi zvířat zobrazenými v antické literatuře. Zvíře je totiž jinak vykresleno v krásné literatuře (domácí mazlíček), ve vojenských příručkách (nástroj), či v přírodovědeckých spisech (objekt pozorování).

3. Prameny bestiářů (13. 11. 2014)

Mezi prameny středověkých bestiářů patří především pozdně antických spisů *Fysiologos*, v němž neznámý autor vybral několik desítek zvířat, jejichž (leckdy fiktivní) popisy spojil s otázkami křesťanské nauky a biblickými pasážemi. Dalším pramenem jsou pak záznamy antických i středověkých encyklopedistů, které se zakládají jednak na vlastním pozorování, jednak na tradovaných informacích.

4. Středověké bestiáře (20. 11. 2014)

Lekce představí nejznámější středověké bestiáře včetně velkého množství dochovaných ilustrací některých živočišných druhů. Přiblížíme si také pozdně středověký *Bestiář lásky* a jediný český bestiář nazvaný *Ptačí zahrádka (Ortulus phizologie)*.

5. Zvířecí monstra (27. 11. 2014)

Podivuhodné úkazy ze světa živé přírody se těšily zájmu prostých lidí i učenců od nepaměti. Přitahovaly pozornost a zároveň kladly otázky o záměru Boží prozřetelnosti. V kurzu přiblížíme funkci monster v alegorickém systému chápání světa a jejich klasifikaci.

6. Exempla (4. 12. 2014)

Exempla, tedy příběhy, jejichž cílem bylo apelovat na morální jednání, vznikala již v antice, ale teprve ve středověku zažila svůj „boom“ a stala se jedním z nejoblíbenějších žánrů. Nejslavnější sbírkou jsou anglická *Gesta Romanorum*, která byla převedena také do staré češtiny. V českém prostředí pak vzniká sbírka veršovaných exempel *Exemplarius auctorum* Bartoloměje z Chlumce.

7. Bartoloměj z Chlumce řečený Klaret a jeho spis *Exemplarius auctorum* (11. 12. 2014)

Závěr kurzu bude věnován pozoruhodnému učenci doby Karla IV., který kromě jiného sepsal veršovanou sbírku dvou set latinských exempel, z nichž se polovina věnuje právě zvířecí tematice.